

บทที่ 5

การเปรียบเทียบความคิดในเรื่องตัวแบบของผู้หญิงในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ
: นางมัทรีและนางอมิตตากับนางรุธและนางเอสเธอร์¹

จากการศึกษาตัวแบบของผู้หญิงผ่านวรรณกรรมทางศาสนาทั้งในมหาเวสสันดรและในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ทำให้เราได้ทราบถึงตัวแบบของผู้หญิงผ่านทางพระนางมัทรีและนางอมิตตดาในมหาเวสสันดร และนางรุธและนางเอสเธอร์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยทั้งสองวรรณกรรมต่างก็เป็นวรรณกรรมที่เป็นหลักสำคัญในการเผยแพร่แนวความคิดทางศาสนาในประเทศไทย และย่อมแน่นอนว่าผู้ที่อ่านหรือศึกษาในวรรณกรรมทางศาสนาดังกล่าว ก็จะต้องได้รู้ถึงพฤติกรรมการกระทำของของผู้หญิงที่ดีเป็นแบบอย่างให้กับผู้หญิงในสังคมได้นำไปประพฤติหรือปฏิบัติ

แนวความคิดในเรื่องตัวแบบของผู้หญิงที่ดีในมหาเวสสันดรชาดกนั้น ได้แสดงออกผ่านตัวแบบของพระนางมัทรี ผู้ซึ่งถือได้ว่าเป็นยอดหญิงกัลยาณีที่ยากแก่การประพฤติหรือปฏิบัติตามของผู้หญิงโดยทั่ว ตัวแบบของพระนางมัทรีนั้นได้ถูกกำหนดให้เป็นผู้หญิงที่มีชาติตระกูลสูงศักดิ์ เป็นพระมเหสีของพระเวสสันดร เป็นผู้ที่ยุติธรรมไปด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้หญิงจะมีได้ ทั้งความงามทางภายในและภายนอก พระนางมัทรีนั้นได้ถูกวางให้เป็นผู้ที่อยู่ในกรอบแนวความคิดกระแสหลักของสังคม เป็นผู้รับใช้แนวความคิดของสังคมได้อย่างดีเยี่ยม พระนางมัทรีไม่เคยที่จะเรียกร้องสิทธิหรือความชอบธรรมใด ๆ แม้พระนางมัทรีนั้นจะต้องสูญเสียสองกุมารซึ่งเปรียบเหมือนเป็นแก้วตาดวงใจของพระนางมัทรีให้กับชุกชุกไปก็ตาม พระนางมัทรีก็ยังร่วมแสดงความยินดีและอนุโมทนาไปกับพระเวสสันดรด้วย นับเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ในฐานะของผู้หญิงที่ถือเป็นแม่ผู้ให้กำเนิดสองกุมารขึ้นมา แต่เนื่องด้วยพระนางมัทรีจะต้องเป็นผู้รับใช้แนวความคิดทางสังคมที่ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์ในสิ่งต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งตัวเองแต่อย่างใด พระเวสสันดรพระสวามีของพระนางต่างหากที่ถือได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิ์ในสิ่งต่าง ๆ หรือแม้แต่ตัวของพระนางมัทรีเอง

ซึ่งตามปกติแล้วมารดาผู้ให้กำเนิดบุตรขึ้นมาย่อมจะต้องมีความรักความผูกพันในตัวของผู้บุตรมากกว่าบิดา ด้วยเหตุที่ก่อนที่จะให้กำเนิดบุตรได้นั้นมารดาจะต้องเป็นผู้อุ้มท้องทารกใน

---

¹ วิทยานิพนธ์นี้ไม่ได้เป็นการพยายามที่จะเข้าใจหรือเขียนถึงความรู้สึกของผู้หญิง หากแต่เป็นการเขียนของผู้ชายที่พยายามจะมองผู้หญิงในแบบของผู้ชาย ต้องการเข้าใจลักษณะการมองผู้หญิงในแง่ของผู้ชายที่ต้องการเป็นใหญ่เหนือผู้หญิง ต้องการที่จะเข้าใจการมองแบบดังกล่าว เหมือนกับที่ไม่มีสตรีเพศใดจะสามารถบรรยายเรื่องราวซึ่งเป็นประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวของผู้ชาย และเข้าใจเรื่องราวของผู้ชายได้ดีกว่าตัวของผู้ชายเอง

ครรภ์มาเป็นระยะเวลาจนถึง 9 เดือน ความรักความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรนั้นได้ซึมผ่านทางกระแสเลือดที่มารดาถ่ายทอดให้กับบุตร ถ้าหากว่าผู้หญิงใดเกิดมีปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์ขึ้นมาแล้ว ไม่ว่าจะด้วยอาการเจ็บไข้ได้ป่วยตามปกติหรือการเกิดอุบัติเหตุใด ๆ ก็ตาม ผลร้ายที่เกิดขึ้นกับบุตรในครรภ์ของตนเองก็อาจจะส่งผลร้ายถึงตัวของมารดาเองด้วย เพราะฉะนั้นแล้วผู้หญิงจึงต้องรักและถนอมบุตรในครรภ์ของตนเองยิ่งด้วยชีวิตของตนเองเลยทีเดียวได้ ครั้นเมื่อทารกได้คลอดออกมาแล้ว มารดาก็ยังเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูบุตรนั้นต่อไปอีก บุตรที่เกิดมาก็จะได้รับความรักและความอบอุ่นผ่านมารดาเป็นคนแรก ผ่านทางน้ำนมและไออุ่นขณะที่มารดาได้ให้นมบุตร การกระทำของพระนางมัทรีจึงเป็นการฝึกธรรมชาติของความเป็นมารดาของผู้หญิงที่ยินดีที่จะยกบุตรของตนเองให้กับใครที่ตนเองไม่รู้จัก

แต่ด้วยเหตุที่พระเวสสันดรนั้นมีฐานะเป็นพระสวามีของพระนางมัทรี และเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ในตัวของพระนางมัทรีและในตัวสองกุมารด้วย พระเวสสันดรจึงมีสิทธิ์ที่จะยกสองกุมารให้กับชุกไป โดยที่ไม่ต้องรอดถามพระนางมัทรีที่เป็นมารดาเสียก่อน ซึ่งพระนางมัทรีเองก็ได้ทราบถึงเรื่องของสิทธิ์ในตัวของสองกุมารอยู่แล้ว ดังคำพูดของพระนางมัทรีในตอนที่ดีดฟ้องพระเจ้ากรุงสฤษัชย์ที่ขับพระเวสสันดรให้ไปอยู่เขาวงกต และพระเจ้ากรุงสฤษัชย์ได้ขอสองกุมารไว้กับตนเองว่า "... ใ้พระทูลเกล้าฯของลูกเอ๋ย มัทรีไม่รู้เลยที่จะเอาอันใดมาอ้างอิง เป็นโอรสเล่าก็จริง ลูกจณจิต อันสองกุมารนี้ไม่เป็นสิทธิ์แก่เกล้าฯกระหม่อม มัทรีนี้ไม่รู้ที่จะยินยอมยกถวาย..."² แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่าพระนางมัทรีนั้นจะไม่มีความรักความเป็นแม่ และไม่มีคุณสมบัติหรือธรรมชาติของผู้หญิง โดยการยอมปล่อยให้ลูกของตนนั้นจะต้องไปกับชุกชกเฒ่าชอทาน แต่ด้วยเหตุที่เป็นความต้องการของพระเวสสันดรพระสวามีของพระนางมัทรีและเป็นเจ้าชีวิตของพระนางมัทรี พระนางมัทรีจึงไม่มีเหตุผลอันใดที่จะยกมากกว่าอ้างกับพระเวสสันดร และเช่นเดียวกันสังคมิ์ก็ไม่อาจจะประณามการกระทำของพระนางมัทรีว่าขาดคุณสมบัติของความเป็นแม่ได้ เพราะการกระทำของพระนางมัทรีนั้น เป็นการรับใช้แนวความคิดหลักของสังคมิ์ (ผู้ชาย) ในขณะนั้น แต่ในทางกลับกันสังคมิ์ (ผู้ชาย) กลับจะต้องสรรเสริญยกย่องพระนางมัทรีว่า เป็นยอดหญิงที่ยากจะหาใครเทียบได้

ดังนั้นแม้พระเวสสันดรจะพระราชทานพระนางมัทรีให้กับท้าวสักกเทวราชที่จะแปลงกายมาเป็นพราหมณ์ทูลขอพระนางมัทรีจากพระเวสสันดร พระนางมัทรีก็ไม่เคยคิดที่จะโต้แย้งแต่ประการใด เพราะแม้แต่บุตรที่เปรียบเหมือนดังชีวิตของพระนางมัทรีเอง พระนางมัทรีก็ยังร่วมยินดีและอนุโมทนากับพระเวสสันดรมาแล้ว การบริจาคพระนางมัทรีให้กับพราหมณ์ไปจึงถือเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับพระนางมัทรี แต่พระนางมัทรีก็ไม่ได้แสดงออกถึงอาการรักนวล

¹ มหาเวสสันดรชาดก ฉบับ 13 กัณฑ์ . องค์การคำคุณุสฎา . พ.ศ.2509 . หน้า 38

สงวนตัวของผู้หญิง เพราะโดยปกติธรรมดาแล้วพระนางมัทรีที่เปรียบพร้อมไปด้วยความงามทั้งกายและกริยา เมื่อถูกยกให้เป็นของชายอื่นก็ย่อมต้องมีอาการไม่เห็นด้วยเป็นแน่ ซึ่งการยกภรรยาให้เป็นของชายอื่นนั้น เป็นการดูถูกในเกียรติของผู้หญิงนั้นอย่างมาก ตัวของพระนางมัทรีเองก็ยังสววยังสวยอยู่ ซึ่งถ้าหากว่าพราหมณ์ดังกล่าวไม่ใช่ท้าวสักกเทวราชแปลงกายมาแล้ว พระนางมัทรีก็คงต้องตกเป็นภรรยาของพราหมณ์คนดังกล่าวอย่างแน่นอน และคงยากที่จะให้ผู้หญิงนั้นยอมรับในสามีคนใหม่นั้นได้

การยอมรับและยินดีในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพระนางมัทรี เป็นการยอมรับและร่วมยินดีในการกระทำของพระเวสสันดรไปเสียทุกเรื่อง การเสียสละของพระนางมัทรีเป็นการกระทำที่มवलหมู่เทพทั้งหลายมองไม่เห็นหรือไม่รับรู้ ถือว่าเป็นการกระทำของผู้หญิงคนหนึ่งที่มีปฏิบัติในฐานะของมเหสีของพระโพธิสัตว์³ เหมือนกับว่าพระนางมัทรีซึ่งเป็นผู้หญิงที่ดีของสังคมนั้นไม่มีสิทธิ์มีเสียงแต่อย่างใด หรือจะกล่าวได้ว่า "ผู้หญิงจะดีหรือชั่วนั้นขึ้นอยู่กับว่าเป็นลูกหรือเป็นภรรยาของใคร" และผู้หญิงคนใดก็ตามที่ต้องการที่จะเป็นคนดีของสังคม ได้รับการยกย่องและนับหน้าถือตาว่าเป็นตัวอย่างที่ดีแก่การประพฤติปฏิบัติตามแล้ว ก็ต้องปฏิบัติตามพระนางมัทรีดังกล่าว ดังนั้นผลดีในการปฏิบัติดังกล่าวของผู้หญิงก็คงตกอยู่กับฝ่ายชาย

โดยที่พระนางมัทรีไม่ได้ตระหนักถึงอำนาจที่มีอยู่กับตัว ไม่ได้เรียกร้องสิทธิหรือความชอบธรรมด้วยเหตุผลต่าง ๆ และคงด้วยเหตุที่พระนางมัทรีนั้นเป็นผู้หญิงที่งามทั้งกริยาและวาจา จึงได้แต่เพียงก้มหน้ายอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพระเวสสันดรด้วยความเต็มใจ แต่หากว่าพระนางมัทรีผู้ซึ่งเปรียบพร้อมไปด้วยอำนาจความงามประสงค์หรือต้องการสิ่งใดแล้ว คงไม่เป็นการยากที่จะได้มาตามประสงค์ ถ้าหากพระนางมัทรีนั้นได้ตระหนักถึงอำนาจความงามที่มีอยู่กับตัวของพระนางมัทรีเองแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นก็คงจะกลายเป็นผลร้ายกับฝ่ายชายเป็นแน่ แต่ผู้หญิงที่เปรียบพร้อมในเรื่องความงามอย่างพระนางมัทรีถ้าปล่อยให้ได้ใช้อำนาจความงามที่มีอยู่ต่อฝ่ายชายแล้ว คงไม่เป็นการยากที่จะควบคุมผู้ชายต่าง ๆ ได้ตามใจของพระนางมัทรี ตัวแบบของผู้หญิงที่ดี (ของผู้ชาย) ที่เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของผู้หญิงต่าง ๆ จึงต้องไม่ใช่อำนาจความงามดังกล่าวต่อผู้ชาย ซึ่งหากผู้หญิงคนใดใช้อำนาจดังกล่าวต่อผู้ชายแล้วเหมือนเช่นนางอมิตตดา สิ่งที่จะได้รับจากสังคมก็คือการดูถูกและประณามจากสังคม ด้วยการที่กลายเป็นหญิงเพศยา มารยาทร้อยเล่มเกวียน และหญิงกาลกิณี⁴ ฯลฯ แต่ถ้าหากปฏิบัติตามอย่างผู้หญิงที่ดีในอุดมคติก็จะได้รับการสรรเสริญเยินยอกยกย่องจากสังคม (ผู้ชาย)

³ ไชยยันต์ ไชยพร, "ผู้หญิงกับความรู้ ประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมืองตะวันตก : ว่าด้วยวาทกรรมแห่งอุปสรรคของความรักระหว่าง ไชยเพีย กับ ไชยเพีย ?". สังคมศาสตร์ปริทัศน์, หน้า 35-36

⁴ อ่างแล้ว, หน้า 37

ตัวแบบของผู้หญิงในความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสวนของพระนางมัทรีนั้น เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่พระนางมัทรีต้องตกอยู่ภายในได้อำนาจของพระเวสสันดรตลอดเวลาและในทุก ๆ เรื่อง พระนางมัทรีจึงเป็นผู้หญิงที่จัดอยู่ในพวกแนวความคิดอนุรักษนิยม ยอมรับว่าตนเองนั้นต่ำต้อยกว่าสามีของตนเอง ไม่มีสิทธิ์ในเรื่องต่าง ๆ และแม้แต่สิทธิในตัวของพระนางมัทรีเอง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปรากฏออกมานั้นเป็นความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้าง ที่พระนางมัทรีจะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานของสังคมที่ได้วางไว้ตลอดเวลา

การใช้อำนาจความงามของผู้หญิงต่อผู้ชายที่ปรากฏอยู่ในพระเวสสันดรชาดกนั้น เป็นการใช้อำนาจความงามของนางอมิตตดาที่ได้ใช้ให้ชุกชกนั้นต้องไปขอสงฆ์มารจากพระเวสสันดรที่เขาวงกต นางอมิตตดาเองนั้นตอนแรกเมื่อครั้งที่ไปอยู่กับชุกชก ก็ได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่ดีต่อสามีของตนเฉกเช่นเดียวกับพระนางมัทรี และคงปฏิเสธไม่ได้ว่านางอมิตตดานั้นเป็น “ภรรยาอันประเสริฐ” ในบริบทดังกล่าว⁵ แต่เมื่อถูกพวกนางพราหมณ์รุ่มด่าทอ ทำร้ายเอา ก็ได้ตระหนักถึงอำนาจที่ตนมีอยู่เหนือชุกชกหรือมีอำนาจที่จะต่อรอง หรือการที่นางอมิตตดานั้นมีเสน่ห์ของความเป็นผู้หญิง ด้วยการที่นางอมิตตดานั้นรู้ว่าความสวยความงามของตนนั้นทำให้ชุกชกหลงและตกอยู่ภายใต้อำนาจของนาง⁶ นางอมิตตดาจึงสามารถใช้อำนาจความงามควบคุมชุกชกไว้ได้ หากนางอมิตตดาต้องการสิ่งใดแล้ว ชุกชกก็จำเป็นต้องหามาให้กับนางอมิตตดา มิฉะนั้นแล้วนางอมิตตดาก็คงไม่อยู่กับชุกชกต่อไปอย่างแน่นอน นางอมิตตดานั้นได้ใช้อำนาจความงามของตนเป็นเครื่องมือในการต่อรองกับชุกชก เมื่อชุกชกนั้นหลงอำนาจความงามของนางอมิตตดาจึงจำใจต้องยอมเอาชีวิตไปเสี่ยงกับอันตรายต่าง ๆ นานา ซึ่งหากว่าชุกชกนั้นต้องจบชีวิตของตนเองลงก่อนที่จะไปขอสงฆ์มารจากพระเวสสันดร นางอมิตตดาก็จะได้คู่ครองใหม่ที่เหมาะสมกับนางเป็นแน่

การใช้อำนาจความงามของนางอมิตตดานั้นยังให้เกิดผลดีกับตัวของนางอมิตตดาเอง ทำให้นางอมิตตดานั้นได้เป็นอิสระจากชุกชก นับแต่วันที่ชุกชกเดินทางไปยังเขาวงกต นางอมิตตดาก็ไม่ได้ถูกดูถูกเหยียดหยามจากบรรดานางพราหมณ์อีกต่อไป และเป็นที่แน่นอนว่าการที่นางอมิตตดานั้นอยู่บ้านแต่เพียงลำพังผู้เดียว ย่อมที่จะต้องมีการมีผู้ชายนั้นแวะเวียนเข้ามาติดพันนางอมิตตดาอย่างแน่นอน และนางอมิตตดาก็จะกลายเป็นที่หมายปองของบรรดาผู้ชายในละแวกนั้น เพราะทุกคนที่ได้ทราบเรื่องการเดินทางไปเขาวงกตของชุกชก ก็คงต้องคิดเหมือนกันว่าชุกชกคงต้องเอาชีวิตของตนเองไปทิ้งอย่างแน่นอน ซึ่งสุดท้ายแล้วชุกชกก็ได้เสียชีวิตไปด้วยเหตุ

⁵ อ่างแล้ว . หน้า 36

⁶ อ่างแล้ว . หน้า 36

ที่บริเวณคนเกินขนาด ทำให้นางอมิตตานั้นเป็นอิสระสามารถที่จะหาคู่ครองคนใหม่ที่เหมาะสมกับตนเองได้

ในสังคม (ผู้ชาย) แล้วการประพุดิและปฏิบัติตัวดังกล่าวของนางอมิตตาคือชุกก็เป็นแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดีในการครองตนของผู้หญิง นางอมิตตาดำจึงได้รับการยกย่องจากสังคม เพราะนางอมิตตานั้นประพุดิปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมที่ได้วางไว้ แต่การที่นางอมิตตาดำได้รับผลร้ายจากการกระทำความดี ในฐานะภรรยาของนางอมิตตาคือชุกนั้น ก็เนื่องมาจากด้วยมูลเหตุความอิจฉาริษยาของบรรดานางพราหมณี (ผู้หญิง) ที่เห็นสามีของตนเองไปนิยมชมชอบผู้หญิงอื่นดีกว่าตนเอง ซึ่งแน่นอนว่าบรรดานางพราหมณีเหล่านั้นไม่สามารถที่จะประพุดิปฏิบัติตนให้ดี (กับผู้ชาย) เท่ากับนางอมิตตาดำ บรรดานางพราหมณีเหล่านั้นจึงได้รับผลร้ายจากสังคม (ผู้ชาย) ซึ่งโดยปกติแล้วบรรดานางพราหมณีเหล่านั้นต่างก็เป็นใหญ่เหนือสามีของตนเอง ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างบรรดานางพราหมณีกับสามีของนางเหล่านั้น ถือได้ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับส่วนบุคคล ซึ่งขัดแย้งกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในระดับโครงสร้าง บรรดาเหล่านั้นไม่ประพุดิปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่สังคม (ผู้ชาย) ได้วางไว้ให้ผู้หญิง สังคมจึงได้มองว่านางพราหมณีเหล่านั้นไม่มีความเป็นกุลสตรีที่ควรค่าแก่การยึดถือเป็นแบบอย่างของผู้หญิงในสังคม

ในทางกลับกันหากบรรดานางพราหมณีเหล่านั้นได้ประพุดิปฏิบัติตนเสียใหม่ ด้วยการปรนนิบัติเอาใจสามีของพวกนางเช่นเดียวกับนางอมิตตาดำแล้ว บรรดาพวกนางพราหมณีก็คงไม่ถูกสามีดูต่ำทำร้ายเอาเป็นแน่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการที่นางพราหมณีเหล่านั้นกลับตัวเป็นคนดีต่อสามีของพวกนางแล้ว ก็เชื่อว่าจะทำให้บรรดาสามีของพวกนางเลิกมองหรือสนใจในตัวของนางอมิตตาดำไปได้ การเอาใจปรนนิบัติชุกของนางอมิตตาดำนั้นเป็นเพียงเหตุผลหนึ่งเท่านั้นที่บรรดาพวกสามีของนางพราหมณีเหล่านั้นยกขึ้นมาอ้างถึงนางอมิตตาดำ ซึ่งถ้าหากว่านางอมิตตาดำเป็นคนที่ขี้เหล่ไม่มีความงามอยู่แล้ว ถึงแม้ว่านางอมิตตาดำจะปรนนิบัติเอาใจชุกขนาดไหนก็คงเป็นเรื่องธรรมดา บรรดาสามีของพวกนางพราหมณีก็คงจะไม่สนใจในตัวนางอมิตตาดำเป็นแน่ ดังนั้นเหตุผลหลักในเรื่องที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงเกิดขึ้นเนื่องมาจากความงามพร้อมในตัวของนางอมิตตาดำนั่นเอง

การที่นางอมิตตาดำนั้นได้ใช้อำนาจความงามของตน ได้ใช้ให้ชุกไปขอสองกุมารจากพระเวสสันดร เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับบุคคล ที่ขัดแย้งกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับโครงสร้างของสังคมที่ผู้หญิงจะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย ผลร้ายของการใช้อำนาจความงามของนางอมิตตาดำได้ตกอยู่กับชุก (ผู้ชาย) และตัวนางอมิตตาดำเอง ชุกนั้นต้องพบกับจุดจบของชีวิตตนเองในการหลงอำนาจความงามของนางอมิตตาดำ และนางอมิตตาดำได้กลายเป็นผู้หญิงที่ไม่ดีไปในสายตาของสังคม (ผู้ชาย) การใช้อำนาจความงามของผู้หญิงต่อ

ผู้ชายจึงไม่เป็นผลดีต่อตัวของผู้หญิงเองและผู้ชายในสังคม จึงเป็นเหมือนการเตือนสติผู้ชายด้วยกันเองให้ระวังตนเวลาที่ตนอยู่ใกล้กับผู้หญิงงาม ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของอำนาจความงามของนาง และเป็นการห้ามปรามบรรดาผู้หญิงไม่ได้ใช้อำนาจความงามนั้นต่อผู้ชายด้วย

แม้แต่พระเวสสันดรเองก็ยังได้ตระหนักถึงอำนาจความงามของผู้หญิง ว่าสามารถที่จะควบคุมผู้ชายได้ตามใจปรารถนา หากว่าชายคนนั้นได้ตกเป็นทาสความงามของผู้หญิงคนนั้น พระเวสสันดรจึงได้ขอพรจากท้าวสักกเทวราชว่า "... หนึ่ง ขออย่าให้ข้ามีใจลวงลามแล้วไปสมคบประสมสมรักภรรยาชายผู้อื่น ขอให้ใจข้ายังยืนคงขวนขวายในที่จะอยู่สบายด้วยภรรยาของตน ถึงตัวข้าจะมีสตรีเป็นที่รักมากมายหลายคน ก็อย่าให้ตัวข้าลู่อำนาจของสตรีจนเป็นทางที่ทุจริตการผิด ๆ จะตามมาได้ พระพรนี้นับไว้เป็นที่สี่ ..." ⁷ การขอพรข้อที่สี่จากท้าวสักกเทวราชของพระเวสสันดรดังกล่าว พระเวสสันดรได้ขอพรที่เกี่ยวกับผู้หญิงไว้ 2 อย่าง คือ ขออย่าให้พระองค์นั้นมีใจหลุ่มหลงในภรรยาของผู้อื่น และแม้ว่าพระองค์จะมีผู้หญิงอื่นนอกจากพระนางมัทรีก็ขออย่าให้หลงในอำนาจความงามของผู้หญิง พระเวสสันดรก็ยังได้ตระหนักถึงอำนาจความงามของผู้หญิงที่สามารถควบคุมผู้ชายได้ พระองค์จึงได้ขอประทานพรดังกล่าวไว้เพื่อป้องกันพระองค์จากการใช้อำนาจความงามของสตรี ซึ่งเป็นการยากที่ผู้ชายคนใดจะควบคุมตนเองไม่ให้ตกอยู่ในอำนาจความงามของสตรีได้

ส่วนของผู้หญิงในเรื่องก็ได้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและการตระหนักถึงเรื่องของอำนาจของความงามไว้เหมือนกัน โดยได้กล่าวไว้ในกณฑ์ศพตอนที่พระนางมยุสดีได้ขอพรจากพระอินทร์ก่อนที่จะจุติลงมายังโลกมนุษย์ ในบรรดาพร 10 ประการที่พระนางมยุสดีได้ทรงทูลขอจากพระอินทร์ พระนางมยุสดีได้ทูลขอพรที่เกี่ยวกับความงามถึง 8 ข้อ ส่วนใน 2 ข้อที่เหลือนั้นเป็นการขอพรเกี่ยวกับเรื่องของการเกิดในชาติตระกูลของกษัตริย์ และการมีอำนาจให้การช่วยชีวิตนักโทษประหารหรืออีกนัยหนึ่งก็คือต้องเป็นพระมเหสีของกษัตริย์ จึงจะมีอำนาจในการปล่อยนักโทษได้

พร 10 ข้อ ที่นางมยุสดีได้ขอต่อพระสวามีนั้น เป็นพรที่ขอให้ตัวเองมีรูปโฉมที่สวยงาม แม้ในยามที่ตนเองต้องตั้งท้องก็ให้ไม่มีครรภ์ที่นูนหรือไม่ให้มีถันที่ดำและไม่ให้หย่อนยานหลังจากตั้งครรภ์แล้ว การปรารถนาไม่ให้ถันดำหลังจากการตั้งครรภ์ เป็นการปรารถนาที่แสดงให้เห็นถึงการต้องการที่จะงามอยู่ตลอดเวลา ไม่ใช่ความประสงค์ของผู้ที่เป็นแม่ แท้จริงแล้วถันนั้นมีไว้สำหรับการให้นมบุตรเท่านั้น แต่สำหรับหญิงแล้วถันเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงอย่างหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความงามหรือความมีคุณค่าของหญิงคนนั้น ซึ่งหญิงที่โชคชะตากำหนดให้ตั้งครรภ์ถือว่าเป็นโชคมหาศาล สมควรแก่การเคารพบูชา เพราะหญิงที่จะมีความสุขที่สุดหรือว่าโชคดี

ที่สุดก็คือในเวลาที่เราตั้งครุฑ เพราะข้อนี้เป็นนิมิตหมายว่าตนกำลังจะให้ทายาทแก่ครอบครัว เพราะฉะนั้นหญิงคนใดที่แต่งงานแล้วสามารถตั้งครุฑขึ้นมาได้ก็แสดงว่าตนเองนั้นไม่เป็นหมัน ย่อมที่จะให้ประโยชน์หรือความชื่นชมยินดีแก่วงศ์ตระกูลได้ แต่ถ้าหากว่าแต่งงานแล้วก็มีลูก มีลูกอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้สามีเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นมาได้ ทำให้ญาติพี่น้องต่าง ๆ ต้องผิดหวัง หญิงผู้นั้นก็จะไม่ได้รับการยกย่องจากสังคม เพราะฉะนั้นความหวังของสตรีก็คือ เมื่อแต่งงานแล้วก็ต้องตั้งครุฑมีบุตรสำหรับสืบตระกูลต่อไป เมื่อหญิงได้ตั้งครุฑก็นับว่าเป็น โชคมหาศาลที่ควรแก่การบูชา เท่ากับว่าเป็นการให้แสงสว่างที่รุ่งโรจน์แก่บ้านทำให้บ้านมีความสุข ทุกคนในบ้านมีความยินดี แม้แต่เทพเจ้าทั้งหลายก็พลอยที่จะยินดีไปด้วย^๑

ดังนั้นพรส่วนใหญ่ที่พระนางมุสตีได้ทูลขอนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึง อำนาจความงามของผู้หญิง เมื่อพรสองข้อที่เหลือนั้นเป็นการทูลขอให้เป็นเชื้อสายกษัตริย์และ ทูลขอให้เป็นมเหสีของกษัตริย์แล้ว บรรดาข้อที่เหลือจึงเป็นข้อขอให้มียอำนาจในการควบคุม กษัตริย์ไว้ด้วยความงามของพระนางมุสตี หากแม้ว่าพระนางมุสตีได้เป็นมเหสีกษัตริย์จริงแต่หาก พระนางปราศจากซึ่งความงาม ที่จะคอยครอบครองหัวใจของกษัตริย์ไว้ได้แล้ว ตำแหน่งของ มเหสีของกษัตริย์นั้นก็คงจะหมดความหมาย ด้วยเหตุที่กษัตริย์นั้นย่อมมีนางสนมกำนัลคอย ประนินบัตติพิศวีอยู่ไม่น้อย หากนางใดงามจนเป็นที่ต้องตาต้องใจของกษัตริย์แล้ว กษัตริย์ก็ คงจะหลงอยู่ในอำนาจความงามของนางนั้นได้ การที่พระนางมุสตีได้ทูลของพรดังกล่าวจาก พระอินทร์ แสดงให้เห็นว่าพระนางมุสตีนั้นจะมีพร้อมทั้งความงามและเชื้อชาติตระกูล กับที่ ขอให้ได้เป็นมเหสีของกษัตริย์นั้นก็เท่ากับว่าพระนางนั้นต้องการที่จะใช้อำนาจความงามนั้นควบคุม กษัตริย์ไว้ พระนางมุสตีจึงเปรียบเสมือนกับได้ครอบครองเมืองนั้นด้วยตนเอง

ดังนั้นแนวความคิดในเรื่องของอำนาจที่แฝงอยู่ในตัวแบบของพระนางมัทรีและนาง อมิตตดาในมหาเวสสันดรชาดก ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงนั้นมีอำนาจความงามอยู่กับตัว และ ผู้ชายนั้นก็ควรทราบหรือรู้ถึงอำนาจความงามนี้ของผู้หญิง ได้พยายามที่จะวางกรอบหรือกฎ เกณฑ์ทางสังคมต่าง ๆ ไว้เพื่อให้เป็นกรอบอำนาจในการควบคุม หรือกดอำนาจผู้หญิงดังกล่าว ไว้ไม่ให้ผู้หญิงได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของอำนาจดังกล่าว ถึงแม้ว่าผู้หญิงคนใดจะได้ตระหนัก ถึงอำนาจในเรื่องความงามที่ตนเองมีอยู่ ผู้ชายหรือผู้ที่เป็ใหญ่ในสังคมก็จะใช้กฎเกณฑ์ทาง สังคมในการบีบไม่ให้ผู้หญิงได้ใช้อำนาจดังกล่าว หากว่าผู้หญิงคนใดได้ใช้อำนาจดังกล่าวกับ ผู้ชายในสังคมแล้ว ก็จะถูกสังคม (ผู้ชาย) ลงโทษด้วยการประณาม ทำให้ผู้หญิงดังกล่าว นั้น เป็นที่รังเกียจของสังคม พยายามชี้ให้เห็นโทษของการใช้อำนาจดังกล่าว ทั้งในส่วนตัวของ ผู้ใช้ (ผู้หญิง) และผู้ถูกใช้อำนาจ (ผู้ชาย) แนวความคิดในเรื่องของตัวแบบของผู้หญิงในความ

^๑ จ้านง ทองประเสริฐ . ปรัชญาประยุกต์ ชุดอินเดีย . (บริษัท เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด : 2539) หน้า 430

สัมพันธ์ซึ่งอำนาจที่มีต่อผู้ชายในมหาเวสสันดรชาดกนั้น จะปรากฏออกมาในรูปของการเป็นรองหรือด้อยกว่าผู้ชายเสมอ แต่ผู้ชายเองก็ได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของอำนาจความงามของผู้หญิง และพยายามที่จะไม่ให้ผู้หญิงได้ใช้อำนาจดังกล่าวต่อผู้ชาย

แนวความคิดในเรื่องของตัวแบบของผู้หญิงในพระนครธรรมคัมภีร์นั้น ไม่ปรากฏเด่นชัดเหมือนกับมหาเวสสันดรชาดก นางรูดและนางเอสเธอร์นั้นไม่มีบทบาทเด่นชัดเหมือนกับพระนางมัทรีและนางอมิตตดา นางรูดและนางเอสเธอร์เป็นพระธรรมบทหนึ่งในพระนครธรรมคัมภีร์ที่มีผู้หญิงเป็นหลักในพระธรรมบทดังกล่าว และบทบาทที่นางรูดและนางเอสเธอร์ที่ปรากฏอยู่ในพระธรรมบทดังกล่าว ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงเรื่องของอำนาจความงามของผู้หญิงที่มีอยู่ แต่ในการใช้อำนาจความงามที่ปรากฏในพระธรรมบททั้งสองดังกล่าว ก็ต้องอยู่ภายในได้ครอบแนวความคิดหลักของสังคมที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้หญิงเท่าเทียมกับผู้ชาย

แนวความคิดเรื่องของตัวแบบของผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในพระธรรมบทนางรูดนั้น ก็ได้เป็นการแสดงให้เห็นถึงตัวแบบของผู้หญิงที่ดี ในการปฏิบัติตนเป็นลูกสะใภ้ที่ดีของนางรูดต่อนางนาโอมิ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิบัติตนเป็นภรรยาที่ดีของนางรูด ซึ่งแม้สามีของตนจะได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่นางรูดก็ยังถือว่าตนเองนั้นเป็นภรรยาของคิลิโอนอยู่ และยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ของภรรยาหรือลูกสะใภ้ของนางนาโอมิให้ เมื่อนางรูดได้ตัดสินใจที่จะเลือกเดินทางตามแนวความคิดหลักของสังคม และเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้หญิงที่ดีที่เป็นแบบอย่างให้กับผู้หญิงอื่น ๆ ในสังคม (ผู้ชาย) สังคม (ผู้ชาย) จึงยอมที่จะต้องตอบแทนการกระทำความดีของนางรูด ซึ่งผลตอบแทนจากการกระทำความดีของนางรูดต่อนางนาโอมิ ก็คือการทำนางรูดนั้นได้แต่งงานกับโบอาสและได้เริ่มใช้ชีวิตใหม่ของตนเองอีกครั้ง

นางรูดนั้นถือได้ว่าเป็นประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของผู้หญิงในพระนครธรรมคัมภีร์ที่สังคม (ผู้ชาย) ต้องการ แต่ก็ถือว่ายังไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของนางรูดให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ สิ่งที่นางรูดจะต้องมีในตัวเองก็คือจะต้องมีความงามอยู่ในตัว แต่ในพระธรรมบทของนางรูดนั้นพยายามที่จะเน้นถึงการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้หญิงที่ดีของสังคม จึงไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องคุณสมบัติในเรื่องความงามของนางรูดไว้เท่าใดนัก แต่ในความเป็นจริงความงามนั้นเป็นสิ่งที่ผู้หญิงทุกคนต้องการที่จะมีอยู่ในตัวเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ถ้าเพียงแต่การเป็นผู้หญิงที่ดีของสังคมเพียงอย่างเดียวโบอาสผู้ที่มีพร้อมในทุกสิ่งคงไม่มีทางที่จะสนใจในตัว of นางรูดได้

แนวความคิดหลักในเรื่องของพระธรรมบทนางรูดจึงอยู่ที่การปฏิบัติตนเป็นผู้หญิงที่ดีของสังคม และแนวคิดที่ปรากฏตามมาในพระธรรมบทนางรูด คือ การที่ผู้หญิงนั้นถือเป็นทรัพย์สิน

อย่างหนึ่งของผู้ชาย⁹ ด้วยการที่ต้องการจะให้ผู้ชายนั้นสามารถควบคุมผู้หญิงไว้ได้ ไม่ต้องการที่จะให้ผู้หญิงนั้นขึ้นมาเทียบเท่าหรือมีอำนาจเหนือตน และผู้หญิงนั้นก็รู้ว่าตนเองนั้นต่ำต้อยกว่าผู้ชายในทุกเรื่องตามแนวคิดอนุรักษนิยม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แสดงออกจึงปรากฏออกมาในรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับโครงสร้าง ที่ผู้หญิงจะต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่สังคมได้วางไว้ และได้ตั้งความหวังไว้ให้ผู้หญิงทุกคนในสังคมประพฤติปฏิบัติตามแนวความคิดดังกล่าว

จริงอยู่ที่ในสมัยโบราณนั้นเป็นไปได้ยากในเรื่องที่ผู้หญิงจะขึ้นมามีอำนาจเทียบเท่าหรือเหนือผู้ชาย เนื่องด้วยลักษณะของสังคมในสมัยก่อนนั้นเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้หญิงไม่มีทางที่จะเข้าถึงอำนาจเหมือนในปัจจุบันที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้าถึงอำนาจไม่ว่าจะด้วยทางการศึกษา หรือการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้าไปดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ แต่ผู้ชายในสมัยก่อนก็ได้รู้ถึงอำนาจความงามที่จะทำให้ผู้หญิงนั้นเข้าถึงอำนาจที่มีอยู่ของสังคมนั้นได้ จึงได้พยายามที่จะกำหนดแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของผู้หญิงที่ดีที่เป็นแบบอย่างควรค่าแก่การยึดถือเป็นตัวอย่างไว้ และได้ชี้ให้เห็นถึงคุณค่าหรือผลตอบแทนในการปฏิบัติดังกล่าว เพื่อต้องการให้ผู้หญิงนั้นอยู่ภายใต้อำนาจและการควบคุมของตนเอง ได้วางเป็นกรอบบรรทัดฐานการประพฤติปฏิบัติตนของผู้หญิงในสังคม และในทางกลับกันก็ได้ชี้ให้เห็นถึงโทษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหากว่าผู้ชายคนใดตกอยู่ภายใต้อำนาจความงามของผู้หญิงแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและต่อสังคมขึ้นอย่างแน่นอน

การใช้อำนาจความงามของผู้หญิงที่ปรากฏเด่นชัดในพระคริสตธรรมคัมภีร์ อยู่ในพระธรรมบทเอสเธอร์ พระนางเอสเธอร์ได้ก้าวขึ้นมาสู่อำนาจในตำแหน่งพระราชินีได้โดยความงามของพระองค์ ความงามที่เป็นที่ดึงดูดตาต้องใจของกษัตริย์อาสุเอรัส และด้วยการเอาชนะหญิงงามอื่นเข้าครอบครองและควบคุมกษัตริย์อาสุเอรัสไว้ จริงอยู่ที่ความเป็นจริงแล้วพระนางเอสเธอร์ไม่สามารถที่จะควบคุมกษัตริย์อาสุเอรัสไว้ในทุกเรื่อง แต่สำหรับในเรื่องที่พระนางเอสเธอร์นั้นต้องการแล้ว กษัตริย์อาสุเอรัสก็ต้องยอมทำตามความประสงค์ของพระนางเอสเธอร์ พระธรรมบทเอสเธอร์นั้นพยายามจะชี้ให้เห็นในเรื่องของอำนาจความงามของผู้หญิง ที่แม้แต่ฮามานขุนนางคนโปรดของกษัตริย์อาสุเอรัส ก็ต้องพ่ายแพ้แก่ความงามพระนางเอสเธอร์ที่มีต่อกษัตริย์อาสุเอรัส ต้องถูกแขวนคอแทนชาวยิวที่ตนคิดจะล้างเผ่าพันธุ์ การจบชีวิตของฮามานนั้นเป็นเครื่องเตือนสติสำหรับผู้ชายที่จะต้องเผชิญหน้ากับอำนาจความงามของผู้หญิง ซึ่ง

⁹ "... จะเห็นได้ว่านางอมิตตานั้นมีสถานะเสมือนเพียงวัตถุหรือทรัพย์สินในกรรมสิทธิ์ของบิดาของนาง และเมื่อถึงเวลาจำเป็นกรรมสิทธิ์นี้ก็ได้ออกโอนให้มาตกแก่ซุซก ซึ่งสถานะทางวัตถุทรัพย์สินของนางอมิตตาก็ได้ออกเปลี่ยนจากเป็นทรัพย์สินของบิดา มาเป็นวัตถุหรือทรัพย์สินของผู้ชายอีกคนหนึ่งซึ่งมีสภาพภาพเป็นสามีของนาง" ใน ไชยยันต์ ไชยพร , อ่างแล้ว , หน้า 36

หากว่าผู้หญิงคนนั้นเป็นผู้ที่มีความงามอยู่กับตัวและได้ตระหนักในอำนาจความงามที่ตนมีอยู่แล้ว ผู้หญิงคนนั้นก็อาจจะเอาชนะผู้ชายคนนั้นได้เช่นกัน ไม่ว่าจะโดยการที่ผู้หญิงนั้นได้ใช้อำนาจความงามของตนต่อผู้ชายคนนั้นโดยตรง และชายผู้นั้นก็ต้องยอมแพ้ต่อความงามของผู้หญิงคนนั้น หรือแม้แต่การใช้อำนาจความงามของผู้หญิงต่อผู้มีอำนาจของสังคม (ผู้ชาย) ให้จำต้องปฏิบัติตามความปรารถนาของนาง ดังนั้นจึงเป็นการยากที่ชายคนใดจะต่อต้านกับอำนาจความงามของผู้หญิงที่มีอำนาจรัฐ (ผู้ชาย) อยู่เบื้องหลังได้ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปรากฏออกมาจึงเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคล ที่พระนางเอสเธอร์นั้นสามารถใช้อิทธิพลความงามของตนเองเป็นเครื่องมือต่อรองอำนาจกับกษัตริย์อาสุเอรัสได้

สำหรับแนวความคิดในเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการศึกษาผ่านตัวแบบของนางรูธและนางเอสเธอร์ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ก็จะพบว่าในความสัมพันธ์ดังกล่าวผู้หญิงนั้นถือว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติอย่างหนึ่งของผู้ชายหรือสามีของนาง ผู้หญิงเหล่านั้นไม่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์อื่นใดได้นอกจากสิ่งที่ผู้ชายหรือสามีของนางนั้นหามาให้ และโดยปกติแล้วผู้หญิงไม่มีทางที่จะเข้าถึงอำนาจทางสังคมที่มีอยู่ได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นสำหรับผู้หญิงที่มีอำนาจความงามอยู่กับตัว โดยการเข้าถึงอำนาจทางสังคมของผู้หญิงโดยอาศัยอำนาจความงามที่ตนเองมีอยู่นั้น ต้องเป็นการใช้อำนาจความงามผ่านผู้ชายที่เป็นใหญ่ทางสังคม เพราะสังคมไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงนั้นเป็นผู้มีและใช้อำนาจทางสังคมโดยตัวของผู้หญิงเองได้ และหากว่าผู้หญิงคนนั้นสามารถใช้อำนาจความงามของตนในการควบคุมผู้ชายคนดังกล่าวไว้ได้แล้ว ก็เปรียบเสมือนผู้หญิงคนนั้นสามารถใช้อำนาจทางสังคมได้ด้วยตนเอง

บทสรุป

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดในความสัมพันธ์เชิงอำนาจทั้งมหาเวสสันดรชาดกและพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยศึกษาผ่านตัวแบบของผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมทั้งสองก็จะพบได้ว่า ตัวแบบของผู้หญิงที่ศึกษานั้นจะมีลักษณะที่เหมือนกัน ผู้หญิงในวรรณกรรมทั้งสองมีสภาพที่ตกเป็นเบี้ยล่างให้กับผู้ชายในสังคม โดยเฉพาะผู้หญิงที่ได้แต่งงานกับผู้ชาย หมายถึงการที่มีประเวณีเป็นผัวเมียกันแล้ว ผู้หญิงยอมตกเป็น “ของ” ผู้ชายในความหมายจริง ๆ คือเป็นสิ่งของเป็นทรัพย์สินของชาย¹ ไม่มีสิทธิ์ใด ๆ ทางสังคมหรือแม้กระทั่งสิทธิในชีวิตและร่างกายของตัวเอง สังคมได้ตีกรอบให้ผู้หญิงนั้นต้องประพฤติปฏิบัติตามแนวความคิดหลักของสังคม ถึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้หญิงที่ดีและได้รับการยอมรับจากสังคมได้ หากว่าผู้หญิงใดปฏิบัติ

¹ กอบกุล อิงคุทานนท์ . ผู้หญิงกับอำนาจที่จะแปรเปลี่ยน . โครงการจัดพิมพ์คบไฟ , 2537 , หน้า 78

ตนตามแนวคิดหลักของสังคฆณะนั้นได้ ก็จะถูกยกย่องและถือให้เป็นแบบอย่างของการปฏิบัติตนของผู้หญิงโดยทั่วไป ทางเดียวที่ผู้หญิงจะยกฐานะความเป็นอยู่ของตนเองได้นั้น ก็จะต้องอาศัยอำนาจความงามที่มีอยู่ในตัวของผู้หญิง แต่อำนาจความงามดังกล่าวก็ไม่ได้มีอยู่ในตัวของผู้หญิงทุกคน ผู้หญิงคนใดที่มีอำนาจความงามอยู่กับตนเองและได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของอำนาจความงามดังกล่าวแล้ว ย่อมจะสามารถเข้าถึงอำนาจทางสังคมที่ผู้ชายครอบครองอยู่ได้

เมื่อสังคม (ผู้ชาย) ได้ตีกรอบการใช้ชีวิตของผู้หญิงขึ้น ให้อยู่ภายใต้อำนาจการปกครองและควบคุมของผู้ชาย แต่บางครั้งผู้ชายเองก็ไม่สามารถที่จะควบคุมตัวเองให้หลุดพ้นจากอำนาจความงามของผู้หญิงได้ ต้องตกอยู่ในอำนาจความงามของผู้หญิงและอยู่ภายใต้การชี้นำของผู้หญิงเหล่านั้น สังคม (ผู้ชาย) จึงต้องแสดงให้เห็นถึงโทษหรืออันตรายที่เกิดจากการหลงในอำนาจความงามของผู้หญิง ได้พยายามชี้ให้เห็นถึงอำนาจความงามของผู้หญิงที่สามารถควบคุมผู้ชายไว้ได้ และได้พยายามวางกรอบของสังคมให้ผู้หญิงนั้นต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย โดยการประณามผู้หญิงที่ได้ใช้อำนาจความงามในการควบคุมผู้ชาย ว่าไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้หญิงที่ดี เป็นผู้หญิงที่ไม่ควรที่จะไปคบหาด้วย ได้ตั้งข้อรังเกียจทางสังคมสำหรับผู้หญิงเหล่านั้น ผู้หญิงในสังคมจึงต้องประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบแนวความคิดหลักของสังคมในขณะนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการยกย่องจากสังคม (ผู้ชาย)

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้หญิงในวรรณกรรมทั้งสอง จะปรากฏออกมาในรูปของความสัมพันธ์ในระดับโครงสร้างและระดับส่วนบุคคล โดยความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ยึดถือแนวคิดบรรทัดฐานทางสังคมจะเป็นแนวความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ที่ผู้หญิงจะต้องประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคมที่ได้กำหนดไว้ ผู้หญิงจึงต้องตกเป็นเบี้ยล่างให้กับผู้ชายในสังคม เพราะผู้ชายนั้นเป็นผู้มีอำนาจของสังคมและเป็นผู้กำหนดบรรทัดฐานของสังคม แต่ในทางกลับกันความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับของบุคคล ผู้หญิงนั้นก็กลับมีอำนาจเหนือผู้ชายโดยการใช้อำนาจความงามที่ตนมีอยู่ในการต่อรองกับผู้ชาย ผู้ชายจึงต้องยอมตกเป็นเบี้ยล่างให้กับผู้หญิง แต่สำหรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับบุคคลจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้หญิงนั้นได้ตระหนักถึงอำนาจที่ตนมีอยู่และสามารถใช้อำนาจนั้นต่อรองกับผู้ชายในสังคม ที่มีบรรทัดฐานทางสังคมอยู่เบื้องหลังได้ ผู้หญิงนั้นจะต้องมีความกล้าที่จะฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมที่ยึดถือปฏิบัติอยู่ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจต่อรองกับผู้ชาย

แนวความคิดในเรื่องผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในพระคริสตธรรมคัมภีร์และมหาเวสสันดรชาดกมีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกันอยู่หลายเรื่อง เป็นต้นว่าเรื่องกรรมสิทธิ์ในตัวของผู้หญิง ซึ่งมีหลักอยู่ว่าบรรดาทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายรวมถึงภรรยาและบุตรนั้นเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของของสามี ซึ่งสามารถจะยกหรือขายให้กับใครก็ได้ตามที่สามีพอใจ โดยไม่จำเป็นต้องสอบถาม

ความเห็นจากภรรยาหรือบุตรของตนเองก่อน เช่น การยอมเสียสละบุตรของนางมัทรีนั้นจึงเท่ากับว่าเป็นการให้ตามกระทำของสามี อันเป็นผู้ให้และผู้มีสิทธิ์อันแท้จริง เพราะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวของกัณหาและชาติที่แท้จริง¹⁰ และพระเวสสันดรยังเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในตัวของพระนางมัทรีด้วย ส่วนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ก็ปรากฏอยู่ในพระธรรมบทนางรุธ ซึ่งเมื่อสามีของนางรุธได้ตายไป สมบัติของสามีของนางรุธและรวมถึงตัวของนางรุธเองก็ต้องตกเป็นของผู้ที่จะมาได้สมบัติสามีของนางรุธไปด้วย ตัวนางรุธจึงเปรียบได้เหมือนกับสมบัติชิ้นหนึ่งของสามีนางเท่านั้น

ในเรื่องของการแสดงเจตจำนงของผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมทั้งสอง จะเห็นได้ว่า มีความคล้ายคลึงกันประเด็นที่ว่าเจตจำนงและความปรารถนาของผู้หญิงนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เจตจำนงและความปรารถนาของผู้ชาย "thy desire shall be to thy husband" เพราะยามใดที่สตรีมีอิสระเสรีในเจตจำนงและความปรารถนาของนาง เมื่อนั้นอันตรายและความวิบัติก็จะเกิดแก่ภวมนุษย (ผู้ชาย !!) ในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ¹¹ ตามแต่วาทกรรมของซีกโลกทั้งสองจะได้เสกสรรค์บรรยายไว้ ไม่ว่าจะเป็นอิฬูผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามที่นางรับรู้ผ่านอาดัม (traditional) กิณผลไม้แห่งความรู้ในสวนอีเดน พระราชินีวัชที่ได้อำนาจคำสั่งของกษัตริย์อาสุเอร็ด พระนางเอสเธอร์ในพระธรรมบทเอสเธอร์ ที่ได้ใช้อำนาจความงามของพระนางในการช่วยชีวิตชาวยิว โดยการจับชีวิตของฮามานขุนนางคนโปรดของกษัตริย์อาสุเอร็ด ล้วนเป็นการแสดงเจตจำนงของผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ และนางอมิตตดาที่ขบถต่อจารีตประเพณี (traditional) ต่างก็นำความทุกข์ระทมมาสู่ชีวิตของผู้ชายทั้งสิ้น ทั้งสองวาทกรรมเมื่อนำมาประกอบกันแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้ชายซึ่งเป็นใหญ่ในสังคมต่างก็ปิดกั้นหรือพยายามบ่อนทำลายที่มาของพลังอำนาจของผู้หญิงที่เธอจะสามารถมีเหนือผู้ชายได้นั้นก็คือความงาม เพราะสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงกล้าและมั่นใจที่จะทำการขบถต่อแนวคิดหรือประเพณีของสังคม ก็คือการตระหนักถึงพลังอำนาจของนาง พลังอำนาจของนางในที่นี้ก็คือความสาว ความสวยของนางนั่นเอง จะเห็นได้ว่าความงามของสตรีหรือความเป็นเพศหญิงที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุรุษเพศนั้น เป็นพลังอำนาจสำคัญอันหนึ่งที่มีอยู่ในตัวของผู้หญิง และถ้าผู้หญิงคนใดยังมีความสาว ความสวยพร้อมสรรพแล้ว หญิงคนนั้นก็จะมีศักยภาพแห่งพลังอำนาจที่น่าเกรงขามสำหรับผู้ชาย ดุจดังคำกล่าวที่ว่า "นารีมีรูปเป็นทรัพย์" ซึ่งถ้าจะกล่าวในเชิงรัฐศาสตร์ กระแสหลักแล้ว "นารีมีรูปเป็นอำนาจ" นั่นเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าสตรีคนใด ได้ตระหนักสำนึกในพลังอำนาจและรู้วิธีใช้พลังอำนาจที่เธอมีอยู่ ถ้าสตรีคนใดไม่ตระหนักถึงพลัง

¹⁰ ไชยยันต์ ไชยพร , อ่างแล้ว , หน้า 35

¹¹ อ่างแล้ว , หน้า 40-41

อำนาจ พลังอำนาจที่มีอยู่ก็ดูเหมือนไม่มี การตระหนักรู้ในพลังอำนาจนำมาซึ่งการตระหนักรู้ถึงคำว่าสิทธิและเสรีภาพด้วย รวมถึงความชอบธรรมตามมาเป็นลำดับ¹²

ส่วนผู้ชายเองนั้นได้ตระหนักรู้ถึงพลังอำนาจความงามที่มีอยู่ในตัวของผู้หญิง จึงได้สร้างกรอบแนวความคิดในเรื่องของแบบฉบับของความเป็นภริยาหรือลูกผู้หญิงอันประเสริฐ และลักษณะของผู้หญิงที่ดี ไว้เป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของผู้หญิงต่าง ๆ และไว้คอยกีดขวางการเสริมสร้างหรือรักษาพลังอำนาจความงามของผู้หญิงไว้ เพราะการเป็นภริยาที่ดีนั้นจะต้องดูแลรับผิดชอบในเรื่องของครัวเรือน และถูกพันธนาการทั้งโดยทางสรีระและทางจินตนาการความคิดภายใต้กรอบการเป็นทาสแห่งครัวเรือน เวลาทั้งหมดก็จะถูกใช้ไปในการหุงหาข้าวปลาอาหาร การทำความสะอาด การดูแลเครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ และถ้าผู้หญิงนั้นมีบุตรที่จะต้องเลี้ยงดูแล้ว ก็จะทำให้ไม่มีเวลาเหลืออยู่เป็นของตนเองเลย ภาระแห่งการเป็นทาสในครัวเรือนนั้นจะทำให้ผู้หญิงไม่มีเวลามาดูแลรักษาความงามของตนเองได้เท่าไรนัก อีกทั้งการมีลูกแล้วก็จะยิ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกาย ถ้าขาดซึ่งการบริหารร่างกายอย่างจริงจัง ก็นับว่าเป็นการยากที่จะมีทรวดทรงองค์เວที่งดงาม เหมือนกับก่อนจะมีบุตรได้ มีผู้หญิงน้อยรายที่มีการปรับตัวสู่สภาพเดิมโดยที่มีต้องทำอะไรมาก การเป็นทาสแห่งครัวเรือนหรือการเป็นศรีภริยาอันประเสริฐนี้เอง ที่เป็นตัวทำลายศักยภาพแห่งพลังอำนาจความงามของผู้หญิง ซึ่งบริบทที่เน้นเรื่องคุณธรรมของการเป็นทาสในครัวเรือนของผู้หญิงนั้น ก็ผลิตแนวความคิดมาให้เป็นขวัญกำลังใจแก่ศรีภริยาผู้ประเสริฐที่เริ่มจะหวั่นไหวกับการสูญเสียพลังอำนาจของตนเองว่า แท้จริงแล้วไม่มีเสน่ห์ใด ๆ ก็ไม่สามารถจะมาเทียบกับ “เสน่ห์ปลายจวัก” และ “เสน่ห์ปลายจวัก” ที่แหละที่ทำให้ “สามีรักจนตัวตาย”¹³ การตระหนักถึงอำนาจความงามอันน่าสะพรึงกลัวอันนี้ของผู้หญิงดังกล่าวของผู้ชาย ผู้ชายตั้งข้อรังเกียจทางสังคมกับผู้หญิงที่พยายามเป็นใหญ่เหนือผู้ชายโดยอาศัยอำนาจความงามของตน ได้ประณามผู้หญิงคนใดก็ตามที่ไม่สนใจเรื่องแม่บ้านการเรือน ไม่คิดจะมีบุตรว่าเป็น “หญิงกาลกิณี” ขาดจิตวิญญาณแห่งความเป็นลูกผู้หญิงและขาดวิญญาณแห่งความเป็นแม่¹⁴ ดังนั้นผู้หญิงที่ต้องการจะเป็นผู้หญิงที่ดีและเป็นที่ยอมรับจากสังคมจำต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขทางสังคมที่กำหนดไว้

¹² อ่างแล้ว , หน้า 37-38

¹³ อ่างแล้ว , หน้า 38

¹⁴ อ่างแล้ว , หน้า 39